

Artikel 1525 B. W. of het geding

«De gemeenschap aan de langstlevende»

door Jean-Pierre COOL

1. Na in een eerste gedeelte de rechtsregels van de wettelijke gemeenschap bepaald te hebben, handelt het B.W. in een tweede afdeling over « De bedongen gemeenschap en overeenkomsten waarbij de wettelijke gemeenschap kan worden gewijzigd of zelfs uitgesloten ». Huwelijksbedingen waarbij aan de echtgenoten een ongelijk aandeel in de gemeenschap wordt toegekend worden behandeld in de artikelen 1520 tot en met 1525 van het B.W.

Dit laatste luidt als volgt : « Het is de echtgenoten geoorloofd te bedingen dat de gehele gemeenschap zal toebehoren aan de langstlevende of enkel aan een van hen, behoudens het recht van de erfgenamen van de andere echtgenoot om de inbrengsten en kapitalen terug te nemen, die van de zijde van hun rechtsvoorganger in de gemeenschap gevallen zijn.

Dit beding wordt niet beschouwd als een voordeel, onderworpen aan de bepalingen betreffende de schenking, wat het wezen van de schenking of wat haar vorm betreft, maar enkel als een huwelijksvereenkomst en een overeenkomst tussen vennoten. »

2. De gelijke verdeling van de gemeenschappelijke goederen is de basisregel ; de ongelijke verdeling, zelfs de totale toebedeling aan de overlevende echtgenoot kan bij overeenkomst in het huwelijkskontraat worden bedongen.

Rechtsleer en Rechtspraak beamen dat deze bevoordeling geen schenking uitmaakt, indien de inbrengsten en kapitalen welke uit hoofde van de andere echtgenoot in de gemeenschap gevallen zijn aan zijn erfgenamen terugkomen en geen kinderen of afstammelingen uit een voorgaand huwelijk tot de erfenis van de eerstoverledene geroepen worden.

De bevoordeling kan niet beschouwd worden als een schenking van het voorbehouden gedeelte en geeft geen aanleiding tot inkorting uitgenomen indien de kinderen uit een voorgaand huwelijk van de eerstgestorvene echtgenoot bestaan. (artikel 1527, al. 3, B.W.).

3. De terugneming van de inbrengsten en kapitalen van de eerstoverleden echtgenoot omvat al hetgeen bij het afsluiten van het huwelijk als later gedurende het huwelijk, in de gemeenschap gevallen is uit hoofde van deze echtgenoot.

Bij de ontbinding van het huwelijk door overlijden zal de bevoordeling slechts slaan op de aanwinsten gemaakt gedurende het huwelijk, zoals in de « Gemeenschap beperkt tot de aanwinsten ».

Zijn dus uitgesloten uit de toebedeling :

- alle roerende goederen die deze echtgenoot bezat bij het afsluiten van het huwelijk ;
- alle roerende goederen die hij gedurende het huwelijk onder kosteloze titel verkreeg : erfenis, schenking, legaat ;
- alle roerend gemaakte onroerende goederen.

Het voordeel blijft dus beperkt tot de werkelijke aanwinsten van de gemeenschap in de enge zin van het woord.

De terugneming geschiedt in waarde, in geld en niet in natura. Het is de in geld uitgedrukte waarde bij het in de gemeenschap vallen, die in aanmerking genomen wordt ; het voorwerp zelf is en blijft in de gemeenschap.

De rechthebbenden op terugneming hebben slechts een schuldvorde-

ring tegen de overlevende echtgenoot die normaal intrest opbrengt vanaf de dag van het overlijden en waarvan de betaling vervolgd wordt op diens goederen.

De bewijslast nopens de inbreng rust op de erfgenamen van de eerstoverledene ; de bewijzen dienen geleverd mits naleving van artikels 1499 en 1504 B.W.

In het huwelijkskontraat kan nochtans voorzien worden dat de gemeenschap aan de langstlevende der echtgenoten toekomt met inbegrip van al de goederen die er uit hoofde van de eerstoverledene in gevallen zijn.

De Belgische rechtsleer en rechtspraak (Schicks & Vanisterbeek, deel V, nr. 1338, blz. 420 ; Cass. 11-12-46 - Pas. 1847 ; I, 375) aanzien dit beding, wat die inbrengen betreft, als schenking.

De schenking is onderworpen aan inkorting in voordeel der voorbehouden erfgenamen.

Zekere rechtsleer is nochtans van oordeel dat het aldus uitgedrukte beding steeds het karakter van huwelijksovereenkomst behoudt, uitgenomen indien er kinderen uit een vorig huwelijk bestaan, gezien het absoluut karakter van de bepaling in artikel 1527 - alinea 3, B.W. (zie Kluyskens : Huwelijkscontract, p. 455).

4. De in artikel 1525 B.W. uitgedrukte voorwaarde van terugneming van inbrengsten en kapitalen vindt men niet terug in artikels 1520 en vlg. Het is dus van uitzonderlijk belang de inzichten van de aanstaande echtgenoten alsmede hun fortuintoestand en deze van hun familie, alsook de samenstelling ervan, zo goed mogelijk te kennen, ten einde hun de meest aangepaste raadgeving ter gelegenheid van de bespreking van de huwelijksbedingen, te kunnen verschaffen.

Het beding « Aan de langstlevende al » kan wel eens verkeerd uitdraaien, de terugneming van de inbrengsten en kapitalen kan wel eens het overgrote deel van de gemeenschap opsorpen, zodat de bevoordeelde slechts kruimels te ontvangen heeft.

Een ongelijke verdeling, zoals bepaald in artikel 1521 B.W. zijnde een derde, een vierde of zelfs meer (algemeen wordt aanvaard dat de opgesomde breuken in het B.W. een eksemplatief karakter hebben) een meer voordelige oplossing voor de overlevende echtgenoot brengen. (zie verder : Schicks-Vanisterbeek, *Traité formulaire de la pratique notariale*, T. s., p. 416-432, nr. 1336-1345 ; contra : Le Poutre, *Rev. Prat. Not.*, 1888, 143 e.v. ; Smout, T.N., 1957, 81 e.v.).